

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

13 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2016, declarat de inculpatul

Rotaru Vasile Anatolii, născut la 06 martie 1993, originar și locuitor al s. Pașcani, r-nul Hîncești, cetățean al R. Moldova, anterior condamnat:

1) prin sentința Judecătoriei Hîncești din 06 iunie 2011, în baza art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, la 2 ani închisoare;

2) prin sentința Judecătoriei Criuleni din 18 martie 2014, în baza art. 186 alin. (1) Cod penal, la 3 luni închisoare.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 11.07.2013 – 03.06.2014,
instanța de apel: 29.12.2015 – 01.03.2016,
instanța de recurs: 17.05.2016 – 13.07.2016.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești din 03 iunie 2014, Rotaru Vasile a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal la 2 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 85 Cod penal, prin adăugirea parțială a pedepselor neexecutate, aplicate prin sentințele judecătoriei Hîncești din 06.06.2011 și judecătoriei Criuleni din 18.03.2014, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 3 ani și 3 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, începând din data reținerii.

De la inculpat s-a încasat prejudiciul material în beneficiul lui Birda I. în mărime de 2475 lei și în beneficiul lui Birda N. în sumă de 500 lei.

În rest, acțiunile civile înaintate au fost respinse.

2. Instanța de fond a constatat, că la 30 septembrie 2012, orele 22.00, aflându-se în s. Pașcani, r-nul Hîncești, inculpatul Rotaru Vasile, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, împreună și prin înțelegere prealabilă cu o persoană terță, în privința căruia materialele cauzei penale au fost disjungate într-o procedură separată, a pătruns în gospodăria lui Birda N. și din casă a sustras pe ascuns un DVD player de model "VK", la preț de 700 lei, un set de parfumerie, cu prețul de 70 lei, iar de la Birda I. - un portmoneu în care se aflau 200 dolari SUA, echivalentul unui dolar fiind de 12,3768 lei, care în total constituie suma de 2475,36 lei, cauzând părților vătămate daune în proporții considerabile, în valoare totală de 3245,36 lei.

Instanța a statuat, că inculpatul în ședința de judecată nu s-a prezentat, fiind legal citat și anunțat în căutare, astfel încât în baza art. 321 alin. (6) Cod de procedură penală, a fost dispusă examinarea cauzei în lipsa lui, dându-se citire declarațiilor depuse în calitate de învinuit la urmărirea penală, în care acesta a recunoscut vina parțial, relatând că la 30 noiembrie 2012, aproximativ orele 22.00, la propunerea altei persoane, a intrat în gospodăria lui Birda I., pentru a sustrage un DVD. Ultimul a rămas în stradă ca să-l păzească, iar el a intrat în casă pe o fereastră din spate, de unde a sustras un DVD player și un set de parfumuri. Portmoneul cu bani în sumă de 200 dolari SUA nu l-a sustras. DVD player-ul l-a dus acasă, urmând ca a doua zi să-l vândă în mun. Chișinău, iar banii să-i împartă între ei. A doua zi, a fost depistat de mama lui Birda I., că a furat DVD player-ul și l-a restituit. Se căiește de cele săvârșite.

În baza probelor administrate, evaluate din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității lor, iar în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor, instanța a conchis că vinovăția inculpatului a fost dovedită integral și a încadrat acțiunile lui în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, ca furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșită de două persoane, prin pătrundere în locuință, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 75 Cod penal, că inculpatul a comis o infracțiune gravă, că se caracterizează nesatisfăcător, la evidența medicului narcolog sau psihiatru nu se află, că circumstanțe atenuante nu s-au stabilit, că el a fost anterior tras la răspundere penală, are antecedente penale, fiind reținută circumstanța agravantă comiterea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară.

La fel, instanța a reținut că prin sentința Judecătoriei Hîncești din 06.06.2011, inculpatul a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. c) și d), 90 Cod penal, la 2 ani închisoare, cu suspendarea executării pedepsei pe un termen de probă de 3 ani, iar prin încheierea judecătorului de instrucție al Judecătoriei Hîncești din 29.11.2013, a fost anulată condamnarea cu suspendare condiționată a executării pedepsei, fiind dispusă trimiterea inculpatului pentru executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Astfel, cu toate că sancțiunea art. 186 alin. (2) Cod penal, prevede pedeapsă alternativă ca amenda și munca neremunerată în folosul comunității, reeducarea și corectarea inculpatului este posibilă doar prin izolare de societate, ținând cont de prescripțiile art. 90 alin (10) Cod penal, că în cazul în care cel condamnat cu suspendarea condiționată a executării pedepsei săvârșește în termenul de probă o nouă infracțiune intenționată, instanța de judecată îi stabilește o pedeapsă în condițiile art. 85 Cod penal.

3. La 07 decembrie 2015, inculpatul a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă.

Apelantul a invocat că mama sa este grav bolnavă și că el se căiește de cele comise.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2016, apelul a fost respins ca depus peste termen.

Instanța de apel a reținut că sentința a fost pronunțată public la 03.06.2014, în lipsa inculpatului care, fiind legal citat și anunțat în căutare, nu s-a prezentat, cauza fiind examinată în absența lui, în baza art. 321 alin. (6) Cod de procedură penală.

La 04.06.2014, copia sentinței a fost expediată la domiciliul inculpatului, iar conform dispoziției de executare nr. 7-244-c din 01.07.2014, sentința a devenit definitivă la 18.06.2014.

La 12.10.2015, inculpatul a depus cerere de apel, relatând în ședința instanței că a omis termenul de declarare a apelului din motiv că a fost bolnav, iar din luna ianuarie 2016 execută pedeapsa în Penitenciarul nr. 18, s. Brănești, or. Orhei.

Astfel, inculpatul a omis termenul de depunere a apelului, neprezentând argumente sau probe că a tergiversat din motive întemeiate.

5. Inculpatul a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea hotărârilor adoptate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să îi fie stabilită o pedeapsă non privativă de libertate.

Recurentul a indicat că a depus apelul peste termen, deoarece provine dintr-o familie social vulnerabilă și nu cunoaște procedurile prevăzute de lege.

Recunoaște faptele comise, se căiește și consideră că instanțele i-au aplicat o pedeapsă prea aspră.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens.

Însă, în recursul declarat, în pofida prevederilor enunțate, nu este indicat nici un temei din cele nominalizate în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, fiind omisă totalmente specificarea unor concrete erori de drept și argumentarea ilegalității deciziei contestate în acest sens (*pct. 5. din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă că recursul nu întrunește condițiile de conținut, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al inculpatului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Or, conform prevederilor art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar declarat, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 5. din decizie*), se reține că potrivit circumstanțelor reproduse în pct. 4. din prezenta decizie, instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind tardivitatea apelului declarat de inculpat, în strictă conformitate cu dispozițiile legii.

Astfel, potrivit art. 402 alin. (1), 403 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale. Apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei. Conform art. 338 alin. (2) - (4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, pronunțarea dispozitivului hotărârii sau a hotărârii integrale este publică, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată. În corespundere cu art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. În conformitate cu art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Din materialele cauzei rezultă că sentința a fost pronunțată integral la 03 iunie 2014, în lipsa inculpatului, fiindu-i expediată copia sentinței pe 04.06.2014 la domiciliu (*f.d. 197*).

Deci, sentința atacată a fost pronunțată în condițiile legii la 03 iunie 2014, iar termenul de 15 zile pentru depunerea apelului urma să expire la sfârșitul zilei de 19 iunie 2014.

Totodată, inculpatul a scris apelul la 12 octombrie 2015, iar potrivit ștampilei de pe plic, apelul a fost depus la oficiul poștal la 04 decembrie 2015 și înregistrat la Curtea de Apel Chișinău pe 07 decembrie 2015, adică peste termenul prevăzut de lege (*f.d. 214, 215, pct. 3, 4 din decizie*).

Prin urmare, instanța de apel întemeiat a respins apelul ca fiind depus peste termen, argumentat și just constatând că întârzierea menționată nu a fost determinată de motive întemeiate (*pct. 4. din decizie*).

Soluția de respingere a apelului ca depus peste termen nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal.

Este de menționat că art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, prescrie expres că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, termenul de apel este un termen legal și imperativ, astfel încât nerespectarea lui atrage decăderea din exercițiul dreptului de a declara apel și nulitatea oricărei cereri de apel înaintate după expirarea acestui termen (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, pct. 6.*).

Argumentul recurentului că a omis termenul de depunere a apelului pe motiv că provine dintr-o familie social vulnerabilă și nu cunoaște procedurile prevăzute de lege, nu prezintă un motiv întemeiat a întârzierii menționate.

Mai mult, cunoscând că este urmărit penal, dar eschivându-se cu bună știință de la participarea la judecarea cauzei sale, inculpatul și-a asumat conștient și consecințele juridice respective.

Pe lângă aceasta, potrivit art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, nu poate fi atacată cu recurs sentința în privința căreia inculpatul nu a folosit calea apelului.

Rezultă că recursul ordinar nu are niciun suport legal în aspectul vizat, deoarece apelul tardiv echivalează cu nefolosirea acestei căi de atac (*pct. 3. și 4. din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că decizia atacată conține motive legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală instanța de recurs va decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul de pe rol, în raport cu motivele invocate, este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

inadmisibilitatea recursului ordinar împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2016, declarat de inculpatul Rotaru Vasile Anatolii, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 10 august 2016.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco